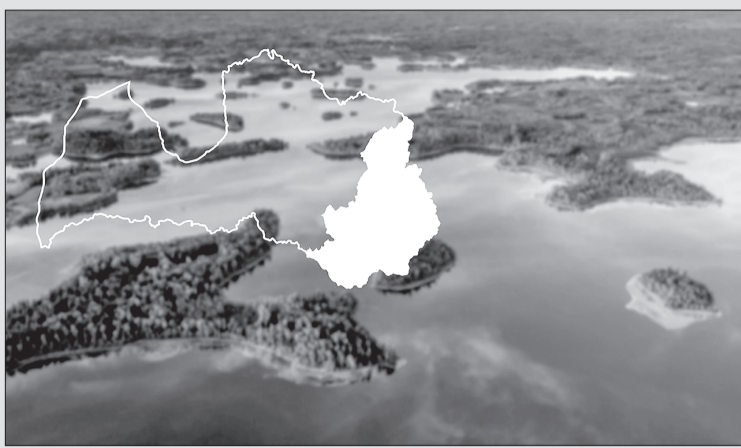

Tūrisma industrijai Latgalē paredzama smaga vasara

Jana Skrivļa-Čevere

Biežie šūnapraides paziņojumi par gaisa telpas apdraudējumu iespējamas dronu ielidošanas dēļ, NATO iznīcinātāju aktivizēšana, kā arī reālie dronu incidenti, sprādzieni Rēzeknē un citviet Latgalē apgrūtināja ikdienu un satrauc ne tikai vietējos iedzīvotājus. To dēļ šo valsts reģionu aizvien biežāk izvirās apmeklēt arī pārnovadnieki, kas savukārt rada nopietnas bažas ar tūrisma saistītajiem uzņēmējiem. Tieši šī iemesla dēļ 25. maijā Latgales Tūrisma asociācija atklātā vēstulē vērsās pie Latvijas Valsts prezidenta, Ministru prezidenta, Ekonomikas, Finanšu un VARAM ministra, kā arī Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas Latgales apakškomisijas, uzsverot, ka nepieciešama laicīga valsts rīcība, lai ne tikai nepieļautu uzņēmumu bankrotus un darbības apturēšanu, bet arī saglabātu nodarbinātību, ekonomisko stabilitāti un starptautisko reputāciju. Vēstulē norādīts, ka Latgales tūrisma nozare šobrīd piedzīvo smagāko krīzi kopš pandēmijas laika.

Latgales Tūrisma asociācijas atklātā vēstule

Latgales Tūrisma asociācija Latgales reģiona tūrisma un viesmīlības nozares uzņēmēju un pašvaldību vārdā vērsās pie valsts augstākajām amatpersonām, uzsverot, ka situācija šobrīd ir kritiska un strauji saasinājusies, radot smagas sekas Latgales tūrisma nozarei un līdz ar to tieši apdraudot Latgales ekonomisko stabilitāti, uzņēmējdarbības vidi un Latgales reģiona turpmāku attīstību.

Vēstulē tika norādīts, ka šīs sekas jau ir katastrofālas, jo ārvalstu tūristi un tūroperatori masveidā atsaka rezervācijas (uz 25. maiju atteikto rezervāciju skaits bija sasniedzis 60%), tiek atcelti korporatīvie pasākumi un skolēnu ekskursijas, piemēram, Siguldas novada pašvaldība izsludinājusi aizliegumu novada skolēnu grupām apmeklēt Latgali. Latvijas iedzīvotāji izvēlas neapmeklēt Latgali baiļu dēļ, kā rezultātā viesnīcas, viesu mājas, kempingi, restorāni un tūrisma objekti piedzīvo dramatisku rezervāciju kritumu tieši pirms vasaras sezonas (rezervāciju skaits, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, samazinājies par 40%).

Vēstulē uzsvērts arī, ka viesnīcu, viesu māju un tūrisma objektu dīkstāve Latgalē nav tikai viena reģiona lokāla problēma – tā ir ķēdes reakcija, kas tieši ietekmē vietējos mājražotājus, zemnieku saimniecības, sabiedrisko ēdināšanu, transporta pakalpojumu sniedzējus un reģiona nodarbinātību kopumā, turklāt ekonomiskās stabilitātes uzturēšana Latgalē pierobežā šobrīd ir nacionālās drošības jautājums, jo tukša un ekonomiski novājināta pierobeža ir valsts mēroga risks.

Uzņēmēji šo krīzi un tās sekas nevar novērst pašu spēkiem, tāpēc vēstulē pieprasīts ieviest īpašus valsts atbalsta instrumentus Latgales tūrisma un viesmīlības nozares uzņēmumu saglabāšanai reģionā.

Kā iespējams atbalsts minēts: darbaspēka nodokļu atcelšana līdz šī gada beigām; pieprasījuma stimulēšana, valdībai nosakot, ka valsts iestāžu, ministriju, valsts kapitālsabiedrību un citu reģionu pašvaldību ikgadējie semināri, stratēģiskās plānošanas sesijas un nometnes prioritāri (vai pat obligāti noteiktā kvotā) tiek rīkotas Latgales reģionā, valstij tādējādi subsidējot vietējo biznesu caur pakalpojumu pirkšanu; mērķdotācijas (grantu) apgrozāmajiem līdzekļiem jeb kompensācijās līdzīgi kā Covid-19 laikā vai enerģoresursu krīzē; pozitīva krīzes komunikācija – Latvijas investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) koordinēta un finansēta iekšējā un ārējā tirgus kampaņa mītu kļedēšanai un Latgales kā droša galamērķa apliecināšanai; atkāpšanās no rezultātīvo rādītāju sasniegšanas projektos, valstiski nosakot 2026. gada projektu rezultātīvo rādītāju atvieglojumus Latgales reģiona tūrisma un viesmīlības nozares uzsāktajos un uzraudzībā esošajos projektos (ALTUM, CFLA, LAD, LIAA u. c.), nepiemērojot soda sankcijas.

Latgales Tūrisma asociācijas vārdā šo vēstuli iesniedza tās valdes priekšsēdētāja **Jeļena Kijaško (attēlā)**, kā arī valdes locekļi un asociācijas biedri.

J. Kijaško arī savā ierakstā Facebook (27. maijā) min, ka «Latgales tūrisma uzņēmēju aptaujas dati skaidri rāda, ka 81,3% Latgales tūrisma uzņēmumu jau ir tieši saskārušies ar rezervāciju atcelšanu lielākā vai mazākā daudzumā, kas rada nopietnus izaicinājumus vietējiem saimniekiem. (...) šis ir arī brīdis, kad citu Latvijas novadu iedzīvotāji, var apliecināt savu patriotismu un vienotības spēku! Šī ir īstā reize, kad palīdzēt daļai no savas valsts – nevis atceļot rezervācijas, bet tieši otrādi – atrodot laiku un katram kaut reizi aizbraucot uz Latgali. (...) Būsim vienoti ne tikai vārdos, bet arī darbos. (...) Zili ezeri un silta uzņemšana mūs jau gaida.»

Ekonomikas ministra un Ministru prezidenta atbilde

Jau 28. maijā ekonomikas ministrs Viktors Valainis tikās ar Latgales Tūrisma asociācijas pārstāvjiem, lai pārrunātu aktuālo situāciju un koordinētu rīcību Latgales tūrisma un viesmīlības nozares stabilitātes nodrošināšanai.

Ministrs uzsvēra: «Pašreizējā drošības situācijas uztvere un ar to saistītā nenoteiktība ietekmē uzņēmējdarbību, tostarp tūrisma un viesmīlības nozari Latgalē. Tādēļ īpaši būtiska ir koordinēta un atbildīga publiskā sektora rīcība, kas nepastiprinātu sabiedrībā nepamatotas bažas vai nedrošības sajūtu. Vienlaikus sadarbībā ar LIAA turpinām cieši sekot situācijas attīstībai un strādāt pie risinājumiem uzņēmējdarbības dzīvotspējas un konkurētspējas saglabāšanai gan Latgalē, gan Latvijā kopumā. Mūsu prioritāte ir laicīga informācijas apmaiņa, koordinēta rīcība un kopīgs, uz risinājumiem vērstas rīcības plāns sadarbībā ar nozari,» lasāms ministrijas tīmekļvietnē www.em.gov.lv.

Ministrs vienotās ar nozares pārstāvjiem par prioritārajiem pasākumiem, tostarp par nepieciešamību operatīvi izvērtēt atbalsta programmu prasības un iespējamus grozījumus, ņemot vērā iespējas tās īstenot šajā situācijā. Lemts arī cieši sekot faktiskajiem apgrozījuma un rezervāciju rādītājiem, lai iespējami diskutētu par papildu atbalsta instrumentiem. Tika uzsvērts, ka Covid-19 krīzes laikā ieviestie atbalsta mehānismi pierādīja savu efektivitāti un var kalpot par pamatu arī pašreizējās situācijas risinājumiem.

Tāpat plānots vērsties pie Latvijas Pašvaldību savienības ar aicinājumu izvērtēt un nepieciešamības gadījumā atcelt vadlīnijas vai rekomendācijas, kas ierobežo skolēnu ekskursijas, pasākumus vai citus braucienus uz Latgali. V. Valainis solīja arī aicināt ministrijas un valsts pārvaldes iestādes organizēt konferences, seminārus, forumus un citus pasākumus tieši Latgalē.

Arī LIAA uztur dialogu ar nozares pārstāvjiem un pašvaldībām, lai kopīgi izvērtētu nepieciešamos risinājumus uzņēmējdarbības noturības stiprināšanai un pieprasījuma veicināšanai, kā arī īstenos informatīvās kampaņas, lai sniegtu aktuālu informāciju uzņēmējiem un sabiedrībai.

Jeļena Kijaško pēc tikšanās ar ministru puda prieku, ka dialogs bijis tiešām konstruktīvs, Latgales tūrisma nozares sāpe Ekonomikas ministrijā ir sadzirdēta un uzsākta konstruktīva sadarbība situācijas uzlabošanai.

Tikmēr 3. jūnijā norisinājās jaunā premjerministra Andra Kulberga pirmā tikšanās ar Valsts prezidentu Edgaru Rinkēviču, pēc kuras A. Kulbergs preses konferencē medijiem puda, ka ir svarīgi, lai Latgalē dzīvojošie jūt atbalstu no pārējās sabiedrības, mudināja palīdzēt Latgales iedzīvotājiem, dodoties turp atvaļinājumos, kā arī solīja, ka arī viņš ar savu ģimeni, ja vasarā būs kāda brīva diena, to labprāt pavadīšot tieši Latgalē.

Tāpat A. Kulbergs informēja prezidentu par 27. jūnijā gaidāmo valdības izbraukuma sēdi Latgalē, kurā ministri plāno lemt par risinājumiem, lai cilvēki Latgalē justos droši. Premjerministrs arī atklāja, ka viņam bijusi privāta saruna ar Eiropas Komisijas prezidentu Urzulu fon der Leienu, kura atzinusi, ka arī viņu satrauc jautājums par pierobežas zonas drošību ne tikai Latvijā, bet arī citās Krievijas pierobežas valstīs, kur dronu incidenti rada milzīgas problēmas tūrismam, lauksaimniekiem un citiem dažādu nozaru uzņēmējiem, tieši tādēļ ir nepieciešams arī Eiropas atbalsts, norādīja A. Kulbergs.

Savukārt 10. jūnijā ekonomikas ministrs Viktors Valainis intervijā Latvijas Radio pastāstīja, ka Latgales tūrisma industrijas stiprināšanai dažādām aktivitātēm plānots no Ekonomikas ministrijas līdzekļiem pārdaļīt apmēram 1,5 miljonus eiro. Tostarp plānots atbalstīt braucienus uz dažādām tūrisma izstādēm un specifiskām konferencēm, lai piesaistītu tūrisma pasākumu rīkotājus. Tāpat viņš puda, ka valstij ir jānodrošina investīciju drošība Latgalē.

Runājot par iepriekšminēto valdības izbraukuma sēdi Latgalē, tās laikā paredzēts apstiprināt arī algoritmu, kā uzņēmējiem un privātpersonām tiek atlīdzināti zaudējumi, kas radušies saistībā ar Latvijā no ārvalstīm ielidojušajiem droniem.

Latgale ir droša, viesmīlīga un atvērta ceļotājiem

Viens no pirmajiem, kurš vērsās pie Latvijas sabiedrības, aktualizējot šīs problēmas Latgalē, bija kafijas grauzdētavas «KUUP» īpašnieks **Oskars Maculevičs (attēlā)**.

21. maijā viņš uzrunāja līdzilvēkus sociālajā tīklā Facebook: «Par šo runāt nav vienkārši, jo mēs nekad neesam lūguši palīdzību. Tas laikam ir tāds Latgales fenomens – šeit dzīvojošie cilvēki nečīkst, neprasa un pārāk nerunā par savām grūtībām. Bet šodien pirmo reizi pa īstam redzam, ka ar mūsu centību un darbu vien nepietiks. Jau pēc pirmajiem dronu incidentiem ikdienu vairs nav par attīstību, idejām vai jaunu produktu izveidi. Katru rītu nākot uz darbu, mēs domājam, vai šodien būs iespēja strādāt, vai kāds vispār atnāks uz mūsu veikalu.

Ja tu esi kafijas cilvēks, aicinu tevi mūs atbalstīt. Mums nevajag daudz – nopērc tikai vienu. Vienu kafijas paciņu, dāvanu komplektu vai brūvēriku. Nāc uz mājaslapu www.kuup.lv, iepērcies tiešsaistē, vai atrodi sev tuvāko KUUP kafiju izplatītāju sadaļā.

Starp citu, pārbaudīju uz savas ādas, ka ievērot divu sienu principu ar labu kafijas krūzi rokās ir mierīgāk!»

Vaicāju Oskaram, vai cilvēki atsaucās aicinājumam, kāds ir viņa redzējums un sajūtas, strādājot un dzīvojot ikdienā Rēzeknē, kāds, viņaprāt, būtu efektīvākais atbalsts šobrīd.

Oskars Maculevičs: «Pēc publicētā video atsaucība bija ļoti liela. Saņēmām simtiem laba vēlējumumu, atbalsta ziņu un ieraksta pārpublicējumu. Īpaši patīkami pārsteidza tas, ka sekoja arī praktisks atbalsts – vairāki desmiti jaunu kafijas pasūtījumu no cilvēkiem visā Latvijā. Tas vēlreiz apliecināja, ka, kamēr gaidām lielākas izmaiņas no valsts vīriem, uz saviem cilvēkiem un kafijas dzērējiem mēs varam paļauties. Par to viņiem esam patiesi pateicīgi.

28. maijā kopā ar Latgales tūrisma nozares pārstāvjiem arī mēs tikāmies ar ekonomikas ministru. Ir svarīgi, ka problēma ir sadzirdēta un par to tiek runāts valsts līmenī, tomēr situācija ir aktuāla jau šodien. Daudziem tūrisma un viesmīlības uzņēmumiem šī sezona izšķīrs, vai tie spēs turpināt darbu arī nākamgad.

Mūsaprāt, lielāko kaitējumu šobrīd nodara nevis reāla apdraudējuma situācija, bet gan priekšstats par to. Katrs ziņu virsraksts par dronu incidentiem vai drošības riskiem pierobežā rada iespaidu, ka visa Latgale ir bīstama teritorija. Rezultātā cilvēki atceļ braucienus, neplāno atvaļinājumus un atliek ciemošanos pie radiem un draugiem. Bailes ir kļuvas par ekonomisku faktoru. Tieši tāpēc visātrāko efektu dotu profesionāla, valsts līmeņa kampaņa, kas skaidri pasaka – Latgale ir droša, viesmīlīga un atvērta ceļotājiem. Šodien publiskajā telpā dzirdam negatīvu informāciju, bet pozitīvā stāsta praktiski nav. Ja valsts spēj brīdināt par riskiem, tai jāspēj arī skaidri pateikt, kad un kur ir droši doties.

Par nodokļu atvieglojumiem un citiem atbalsta mehānismiem noteikti ir jārunā, taču to ieviešana prasīs mēnešus. Daudziem uzņēmumiem tik daudz laika vienkārši nav. Ja būs tūristi, būs apgrozījums, darba vietas un samaksāti nodokļi. Ja cilvēki nebrauks, tad neviena atbalsta programma vēlāk vairs nepalīdzēs tiem uzņēmumiem, kuri līdz tam būs spiesti aizvērt durvis.

Šobrīd vasaras sezona daudzviet ir būtiski vājāka nekā iepriekšējos gados. Rezervāciju ir mazāk, un to izjūt gandrīz visi, kuru ienākumi ir saistīti ar apmeklētājiem. Tāpēc svarīgākais nav radīt priekšstatu, ka Latgalei nepieciešama palīdzība. Svarīgākais ir panākt, lai cilvēki atkal brauc uz Latgali.»

Foto no Jeļenas Kijaško, Oskara Maculeviča personīgā arhīva un no www.latvia.travel

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». Par projekta raksta «Tūrisma industrijai Latgalē paredzama smaga vasara» saturu atbild SIA «Vietēja».

MAF
Mediju atbalsta fonds